

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Analýza asymetrického konfliktu: Boj Hizballáhu
proti Izraeli**

Ondřej Ticháček

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Analýza asymetrického konfliktu: Boj Hizballáhu
proti Izraeli**

Ondřej Ticháček

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Ponížilová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně za použití jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....

Ondřej Ticháček

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Martině Ponižilové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce a cenné rady. Také děkuji panu Bc. Pavlu Komárkovi za mnoho užitečných poznámek a tipů. Poděkování patří rovněž mým blízkým za emoční podporu a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD	6
1 TEORETICKÝ RÁMEC PRÁCE	10
2 DRUHÁ LIBANONSKÁ VÁLKA	16
2.1 Aktéři konfliktu	16
2.1.1 Hizballáh.....	16
2.1.2 Izraelské obranné síly	25
2.2 Příčiny konfliktu a letecká operace	31
2.2.1 Válka na zemi	33
2.2.2 Vyhlášení příměří a následky konfliktu	37
ZÁVĚR.....	39
ZDROJE.....	41
RESUME.....	47

ÚVOD

Při pohledu na Blízký východ lze nabýt dojmu, že je to místo téměř nekonečného sváru a boje všech možných náboženských a etnických skupin. Dlouhým sporem zmítané území je i oblast v okolí státu Izrael. Nacionalistický boj o právo na to mít vlastní stát, okořeněný náboženským muslimsko-židovským aspektem, připravil o život již mnoho muslimů i židů, často nevinných civilistů. Mezi početným množstvím aktérů (ať už jde o Fatáh, Hamás, IDF, Mossad a mnoho dalších), kteří v okolí Palestiny působí, se nachází již několik desítek let zaběhnuté politicko-militantní uskupení, a tím je libanonský Hizballáh.

Hizballáh vedl válku s Izraelem v roce 2006. Byla to krátká, měsíc trvající válka, jež začala ostřelováním Izraele a následným únosem několika jeho vojáků. Ten v rychlosti naplánoval operaci, která měla za úkol zcela vytlačit Hizballáh od izraelských hranic a ideálně ho i rozvrátit. Izraelské vedení očekávalo rychlou a relativně jednoduchou válku podobnou té, která se odehrála v 80. letech, kdy OOP¹ ostřelovala z jižního Libanonu izraelská města (Inbar 2007). Tehdy se izraelská armáda dostala při ofenzivě během několika týdnů až k Bejrútu, hlavnímu městu Libanonu.

Avšak navzdory početní i technické převaze izraelské armády se Hizballáh dokázal velmi účinně a efektivně bránit a donutil Izrael zabřednout do táhlých přestřelků a nemožnosti naplno využít svůj potenciál v podobě moderních tanků a letadel, jelikož měl dobře připravené pozice v ulicích měst a vesnic. Když pak válka v říjnu 2006 pod nátlakem OSN skončila, nebylo sice jasných vítězů a poražených (a obě strany o sobě mluvily jako o vítězích), nicméně vítězství se připisuje Hizballáhu, jelikož neumožnil splnit Izraeli své cíle a z války neodešel jako poražený. Spíše naopak, pozice a prestiž Hizballáhu

¹ Organizace pro osvobození Palestiny, hnutí, které vzniklo v roce 1967, jehož cílem bylo bojovat proti izraelské okupaci na území Palestiny (The Editors of Encyclopædia Britannica 2009).

se zvýšila, jelikož do té doby neporažená armáda Izraele proti němu nedokázala nijak přesvědčivě uspět.

Tento úspěch ze strany Hizballáhu vedl k přesvědčení, že se jednalo o asymetrický konflikt, kdy ona bránící se strana (ačkoli útok proti sobě vyprovokovala vysláním raket zpoza hranic a teroristickým útokem) odolala početnějšímu a lépe vybavenému nepříteli. Otázkou však zůstává, zda Hizballáh k asymetrickým metodám boje skutečně přikročil, či využil lepší strategii. Bude ukázáno, že izraelské vedení si nadeřinovalo cíle nerealisticky a provedlo špatnou přípravu k boji, tudíž nese vinu za svojí porážku minimálně ve stejné míře jako Hizballáh využívající rafinovanější strategii.

Tato práce se tedy zabývá konfliktem, který se v roce 2006 odehrál mezi Izraelem a militantní skupinou Hizballáh. Práce je případovou studií, která se rovněž zabývá teoriemi asymetrických konfliktů. Nejedná se totiž jen o to, zda ta či ona strana válčila specifickým způsobem. Svou roli hraje i politická situace v regionu, vliv médií v zemích aktérů atd.

Konkrétně tento konflikt byl vybrán hlavně proto, že se jedná o jednu z prvních válek, kdy nestátní aktér X (v tomto případě Hizballáh), vyskytující se na území státu Y (Libanon), nezávisle na vůli onoho státu Y útočí na sousedící stát Z (Izrael), který je tímto vyprovokován k boji a je stavěn do situace, kdy musí řešit, jak bojovat proti tomuto nepříteli X na území státu Y, které je svrchované. Podobnému typu (asymetrického) konfliktu byly dle Canscia (2007) v posledních letech vystaveny také země jako Ukrajina, Afghánistán, Mali, Nigérie, Sýrie (před nimi i např. Vietnam či Britové v Búrských válkách, nicméně množství asymetrických konfliktů v 19. a jakémkoliv předchozím století ve srovnání s 20. či 21. stoletím bylo minimální), jež čelily podobnému osudu, ačkoli se samozřejmě lišilo rozvržení sil a celková situace vycházela z jiných premis. Naopak konvenční války, kdy proti sobě stojí dvě armády států, se dnes vyskytují, ve srovnání např. s 19. stoletím, spíše výjimečně. Dnes se dokonce mluví o postupném zániku konvenčního válčení vůbec.

Cílem práce je zjistit, zda byla druhá libanonská válka asymetrickým konfliktem, či nikoliv. Pokud by byl asymetrický konflikt definován jako boj státu s nestátním aktérem (přesněji organizací), nebylo by možné dojít moc daleko. Je proto třeba hledat více průvodních znaků, hodnotit vojenské akce, strategii apod.

Asymetrický konflikt se zdá být v současné době velmi rozšířeným trendem a bylo by vhodné ho důkladněji prozkoumat. Od dob války ve Vietnamu, kdy A. J. R. Mack (1975) přišel s konceptem asymetrického konfliktu, se začíná spekulovat o novém druhu válčení, kdy zdánlivě slabá strana používá nestandardní metody boje proti silnějšímu, bohatšímu a vyspělejšímu nepříteli. Postupem času se tento boj rozšířil po světě. Avšak v čem tkví jeho efektivita? Proč se k němu uchylují všechny teroristické a řada nestátních militantních organizací?

Z důvodu zodpovězení těchto klíčových otázek bude první, teoretická část práce, zaměřena na definici asymetrického konfliktu, z které bude později vycházet praktická část práce. Po přečtení teoretického rámce práce budou jasné koncepty asymetrického konfliktu, které budou dále využity i s definicí asymetrického konfliktu sestavenou pro účely této práce na základě dosavadních přístupů k tomuto fenoménu. Tyto přístupy jsou rovněž vypsány a u každého autora jsou i konkrétně popsány jeho nosné myšlenky.

Druhá, praktická část práce, bude věnována aktérům, kteří se v červencové válce v roce 2006 střetli. V tomto případě jsou to tedy Hizballáh a Izrael, potažmo izraelská armáda *Israeli Defence Forces* (IDF).

V případě Hizballáhu bude krátce nastíněno období, ve kterém tato skupina vznikla, období občanské války a aktivizace šíitů, do té doby v Libanonu nedostatečně reprezentovaných. Následuje postupný vývoj a ideologické zakotvení v myšlenkách íránské revoluce. Opomenuta není zmínka o vlivu Íránu na toto hnutí. Dále je na řadě postupné etablování v Libanonu, sestavení programu, konsolidace hnutí a boj proti nepřítelům. Ke konci části o Hizballáhu

je popsána i struktura organizace, počty vojáků a vojenských kapacit, které má dnes, a také počty, které měl k dispozici před konfliktem v roce 2006.

Izraelské obranné síly (IDF) budou rovněž uvedeny svojí historií počínaje rokem vzniku a následných let. Zahrnuty budou operace, ve kterých byly IDF nasazeny k obraně Izraele. Následuje popis struktury této organizace a její zvláštnosti, jakými jsou např. povinná vojenská služba či vojenský rabinát, který k IDF náleží. Posléze je pozornost věnována vojenským kapacitám, které tato armáda má a které vyvíjí zejména za spolupráce s USA.

Třetí část práce se zabývá již samotným konfliktem, který proběhl mezi 12. červencem a 14. srpnem 2006. Ten je rozdělen do tří částí. První část je zaměřena na počátek konfliktu a následnou leteckou operaci, kterou Izrael vedl vůči Hizballáhu v důsledku únosu několika jeho vojáků a následného raketového útoku. Cílem těchto náletů bylo poničit kapacity Hizballáhu, aby nebyl schopný dalšího odporu. Následuje druhá část, která se věnuje pozemní operaci, ke které IDF přistoupily po nedostatečně efektivní letecké válce. Třetí část je zaměřena na závěr konfliktu a výčet ztrát, které strany utrpěly. Celá tato kapitola je psána s důrazem na to, aby bylo jasně rozeznatelné, zda jedna ze stran používala asymetrické způsoby boje, což by mělo mít za následek lepší vyhodnocení cíle práce.

1 TEORETICKÝ RÁMEC PRÁCE

V této části práce bude kladen důraz na to, co to asymetrický konflikt je, budou představeny teorie, které se tímto fenoménem zabývají, aby se mohlo v empirické části zhodnotit, zda se v případě války v roce 2006 v Libanonu skutečně jednalo o asymetrický konflikt.

Pojem asymetrický konflikt je stálíci dnes hojně artikulovanou i v médiích hlavního proudu. V poslední době se o něm často hovořilo v souvislosti s krizí na Ukrajině a s ní souvisejícím ruským angažmá na východě země. Kde se však tento termín poprvé vyskytl a jaká je jeho definice?

Podíváme-li se na pojem „asymetrický konflikt“ do slovníku, dozvíme se, že se jedná o *„bojiště, ve kterém soupeřící skupiny nebo národy mají nerovné vojenské zdroje, a slabší oponent používá nekonvenční zbraně a taktiky, jako třeba terorismus, s cílem využít zranitelnosti soupeře“* (Dictionary 2017).

Úskalím při hledání definice je to, že mnoho autorů obzvláště po událostech 11. září 2001 v New Yorku používá výraz „asymetrický konflikt“ pro globální boj proti terorismu, ačkoli terorismus je jen druh strategie, v tomto případě podmnožina asymetrického konfliktu². Pozornost bude věnována teoriím, které se asymetrickým konfliktem zabývaly jako druhem války, kdy slabší strana užívala specifickou strategii, jež ji mohla dovést k vítězství nad silnějším protivníkem.

Henry Kissinger (1969), bývalý ministr zahraničí USA v době vlády prezidentů Nixona a Forda, uvedl na konto asymetrického konfliktu toto³: *„Bojovali jsme vojenskou válku, naši nepřátelé bojovali politicky. Snažili jsme se je fyzicky oslabit, oni se soustředili na naše psychologické vyčerpání. V průběhu jsme ztratili ze zřetele jedno zásadní pravidlo: guerilla vyhraje, pokud neprohraje. Konvenční armáda prohraje, pokud nevyhraje“*. Tímto komentářem

² Terorismus je strategie, jež se snaží kompenzovat vlastní slabost proti silnějšímu oponentovi naháněním strachu společnosti a podlamováním jeho vůle bránit se, za účelem dosažení vlastních cílů (Terrorism research nedat.).

³ Komentář souvisí s americkou válkou ve Vietnamu (1955 – 1975), o které mnoho autorů (viz níže) píše jako o typickém asymetrickém konfliktu.

docela dobře vystihl to, čím se později začalo zabývat několik autorů, jejichž poznatky budou pro pozdější práci na následujících řádcích shrnuty.

O termínu „asymetrický konflikt“ se začalo mluvit, když A. J. R. Mack napsal v roce 1975 článek s názvem *Why Big Nations Lose Small Wars*, ve kterém se zabývá neúspěchem americké armády ve Vietnamu navzdory přesvědčivé vojenské převaze. Všímá si několika důležitých bodů, které jsou pro asymetrický konflikt dle jeho mínění typické:

1. jedna strana je mnohem silnější než druhá (v případě Vietnamu útočící armáda převyšuje silou tu bránící se), ačkoli se nemusí jednat o armády států,
2. slabší strana není schopna napadnout domovinu těch, které se snaží porazit, je tedy pro ni klíčové zlomit jejich (zejména politickou) vůli,
3. pro slabší stranu je válka totální, zatímco pro intervenující je limitovaná (Mack 1975: 177–185).

Mackovo dílo se stalo odrazovým můstkem pro mnoho dalších autorů, kteří se asymetrickým konfliktem zabývají a koncept rozšiřují.

V roce 1989 vyšel článek z amerických vojenských kruhů s názvem *The Changing Face of War: Into the Fourth Generation*, ve kterém se autoři (všichni členové americké armády) zabývají novým trendem v oblasti vojenské strategie nové éry. Třetí generace válčení, vynalezena Německem v první světové válce, byla nová v tom, že se už armády nesnažily ve spořádaných formacích porazit fyzickou vojenskou sílu protivníka, ale získat nad ním převahu např. V zásobování či ho obklíčit v jeho postavení. Čtvrtá generace konfliktu (*Fourth generation warfare*) je od předchozích odlišná. Autoři (Lind et al. 1989) ve svém článku nacházejí čtyři elementární body:

1. nová generace válčení nezahrnuje pouze segmenty politiky či armády, ale celou společnost,
2. logistika je decentralizovaná a musí být dynamická (žádná statická velitelství, základny, fronty, komunikační linie atd.),

3. manévrování malých skupin je v nové generaci klíčové, pohyby velkých mas a těžkých strojů jsou spíše riziko,
4. cílem už není zničit nepřítele fyzicky, ale spíše psychicky; k tomu je třeba podkopávat morálku a znát jeho kulturu.

Pokud by tedy měly být shrnuty postřehy těchto autorů pro rámcovou definici asymetrického konfliktu v jejich pojetí, jedná se o typ války, která již není vedená tak, jako byly např. světové války (tisíce lidí běžící přes pláň k zakopanému nepříteli), ale jde o menší dynamická střetnutí, ve kterých záleží hlavně na dlouhodobém zničení morálky a vůle nejen nepřátelských vojáků, ale hlavně obyvatelstva, jehož podíl na konfliktu je zásadní (hlavně jeho vůle akceptovat ztráty).

V roce 1997 vydal W. S. Cohen pro Ministerstvo obrany USA tzv. *The Report of the Quadrennial Defense Review*, kde se rovněž věnuje asymetrickým hrozbám, avšak jinak než Mack v předchozích letech. Cohen (1997: 21) za asymetrické hrozby považuje takové akce, které mohou být využity s malým množstvím sil, zato s velkým účinkem na morálku protivníka. V tomto případě se však nejedná o případ, jakým byla např. válka ve Vietnamu, ale o nepřátelské akce na území USA s cílem podlomit morálku americké veřejnosti. S ohledem na moc americké armády se dle něho nedá předpokládat přímá vojenská konfrontace ze strany nepřítele, ale spíše teroristický, biologický či chemický útok ať už na americké území, nebo na jeho vojenské jednotky v zahraničí.

Fenoménem „asymetrický konflikt“ jako takovým, se po Mackovi zabýval Ivan Arreguín-Toft. V roce 2001 ve svém článku *How the Weak Win Wars* právě na Macka reaguje. Arreguín-Toft vyvrací několik Mackových tezí a zároveň nabízí vlastní. Jeho práce se zabývá nejprve strategií. Zde se rozlišuje mezi přímým/konvenčním útokem (útok s cílem zničit nepřátelskou obranu) a barbarismem (útok s cílem zničit veškerou morálku obyvatelstva zahrnující znásilňování, plnění a ničení hodnot civilistů) a přímou/konvenční obranou (bránit strategické hodnoty) a guerillovou obrannou strategií

(partyzánská válka, útoky ze zálohy, snaha vyhnout se přímé konfrontaci) (Arreguín-Toft 2001: 100–103).

Tyto čtyři přístupy ke strategii jsou klíčové v dalším zkoumání. Pokud silnější aktér zvolí určitou strategii chybně, pouze na základě své síly, může dojít k tomu, že rychle očekávaná vítězství, pramenící z naprosté vojenské převahy a z toho plynoucího sebevědomí, se rychle změní ve velmi drahou operaci v důsledku velkého množství výdajů za účelem rychlého vítězství, nebo v ukázkou neschopnosti (navzdory síle nedokáže silnější aktér zvítězit a válka se prodlužuje). Silnější aktér poté musí více investovat, povolávat nové vojáky, vyhlášovat další války atd., což může s ohledem na původní očekávání rychle snížit morálku mezi domácím obyvatelstvem. Tento aktér má pak tendence sklouznout k nepřímému útoku (barbarismu), jenž snižuje jeho legitimitu mezi spojenci a posiluje domácí opozici (Arreguín-Toft 2001: 105–106).

Autor shrnuje v tomto směru 3 základní teze:

1. silný aktér má tendenci prohrát, je-li nucen vypořádat se s opozičním přístupem soupeřovy strategie (tzn. přímý útok – nepřímá obrana, nepřímý útok – přímá obrana),
2. tyto opoziční přístupy mají za následek prodloužení konfliktu, než je tomu v případě symetrie (přímý útok – přímá obrana atd.),
3. proporcionalita mezi opozičními přístupy ke strategii má i za následek i proporcionalitu neúspěchu, tzn. čím přímější útok na nepřímější obranu, tím těžší porážka pro útočníka a naopak (Arreguín-Toft 2001: 112).

Ve své další publikaci, knize z roku 2005 pojmenované však úplně stejně jako předchozí článek (jedná se tedy spíše o rozšíření původních myšlenek) z dokonce naznačuje, že v posledním období válečných dějin slabší aktéři vítězí častěji než ti silní. Ještě v polovině 19. století vyhrávali silní aktéři přes 85 % konfliktů, v období od roku 1950 až dodnes je tento poměr 50:50 spíše ve prospěch slabých, a navíc jsou tyto výsledky závislé i na tom, jaké státní

zřízení v dané zemi je – demokracie asymetrické konflikty spíše prohrávají, autoritativní vítězí (Arreguín-Toft 2005: 4–6). Z toho nepřímo vyplývá, že asymetrický konflikt dnes patří k nejčastějšímu druhu konfliktu a přitom patří mezi nejméně probádané v oboru mezinárodních vztahů (Arreguín-Toft 2005: 6).

Otázkou, proč demokracie prohrávají asymetrické konflikty (v tomto díle tzv. malé války, *small wars*), se mezi hojně citovanými autory spolu s Mackem a Arreguín-Toftem zabývá ještě Gil Merom ve své knize *How Democracies Lose Small Wars* z roku 2003. Ve své knize se ovšem zaobírá jen dílčí částí asymetrického konfliktu a tou je otázka, proč demokracie, spíše než jiné režimy, prohrávají asymetrické konflikty. Dochází zde k podobnému závěru jako Mack a Arreguín-Toft a sice k tomu, že demokracie jsou závislé na veřejném mínění, které neumožňuje využít drastické metody boje (Meron 2003: *passim*). Jeho zjištění však nejsou příliš potřebná pro tuto práci, jelikož jsou hledány především způsoby vedení asymetrických konfliktů.

Na základě výše zmíněných konceptů asymetrických konfliktů od různých autorů zabývajících se tímto jevem si pro účely této bakalářské práce definujeme pojem *asymetrický konflikt* následovně: Asymetrický konflikt je konflikt, kde

1. jedna strana je vojensky (potažmo technologicky, ekonomicky) výrazně silnější než strana druhá,
2. slabší strana používá nekonvenční obrannou strategii, jelikož by v přímé konfrontaci rychle prohrála,
3. zatímco území silnější strany není v ohrožení, pro slabší stranu je výsledek konfliktu otázkou života a smrti,
4. slabší strana se soustředí na psychickou stránku silnější strany a snaží se vyčerpat její vůli, tudíž hraje o čas, namísto snahy o fyzickou likvidaci soupeře,
5. když útočník nevyhraje, obránce se dá považovat za vítěze, jelikož hlavní mantra útočníka byla kapitulace obránce,
6. jedna strana konfliktu je armáda státu a druhá strana je nestátní aktér.

Jednotlivé charakteristiky asymetrického konfliktu podle výše popsaného konceptu nám v této bakalářské práci poslouží jako body pro analýzu konfliktu mezi Izraelem a Hizballáhem v Libanonu v roce 2006. Pokud budou splněny všechny body, jedná se o příkladný asymetrický konflikt. Naopak pokud bude některá z těchto proměnných vyvrácena, dá se polemizovat o tom, zda lze daný konflikt označit za konflikt asymetrický.

2 DRUHÁ LIBANONSKÁ VÁLKA

Tato část práce se zabývá nejprve Hizballáhem a posléze Izraelem coby hlavními aktéry konfliktu, který bude následně v práci zkoumán. Cílem prvních kapitol je představit tyto dva hráče. Jeden coby nestátní aktér, druhý jako stát. Ti se v roce 2006 vzájemně střetli v měsíc trvajícím konfliktu, jenž bude detailně představen v druhé části této kapitoly.

2.1 Aktéři konfliktu

2.1.1 Hizballáh

Hizballáh je šíitská politická, ale také militantní organizace na území dnešního Libanonu. Kořeny tohoto hnutí sahají do dob, kdy rostoucí nestabilita Libanonu v průběhu 70. let vedla k tomu, že se do té doby pasivní přístup šíitské skupiny obyvatel změnil v politické úsilí. Nejprve se jejich hlasy ozývaly prostřednictvím různých radikálně levicových a panarabských stran a hnutí, než se do jejich čela dostal klerik Musá al-Sadr, který přišel do Libanonu v 60. letech z Íránu. Ten díky svému charismatickému projevu a organizačním schopnostem učinil z šíitské skupiny obyvatel masové hnutí, které usilovalo o lepší přístup ze strany ostatních Libanonců, o rozsáhlejší šíitské zastoupení a také o zastavení diskriminace (Azani 2009: 49–52).

Rok po založení hnutí, tedy v roce 1975, vypukla krvavá občanská válka, kterou hnutí přečkalo. V březnu 1978 spustil Izrael tzv. „Operaci Litani“, která reagovala na útoky OOP na sousední izraelské území. Židovský stát překročil hranice a obsadil část jižního Libanonu (až k řece Litani, podle níž se jmenovala operace) za účelem vytlačit právě OOP z jihu (Shanahan 2005: 107–111). Reakce Amalu (tak se jmenovalo toto šíitské hnutí) nebyla vůči Izraeli nijak nepřátelská, ba naopak, mluvilo se i o explicitním spojení, jelikož oba spojovalo nepřátelství vůči OOP, jehož vytlačení ze svého území mnoho členů hnutí dokonce vítalo. Izraelská armáda však zničila několik základen OOP a poté se na nátlak OSN zase stáhla. OOP se tak i přes umístění jednotek OSN na tomto území opět dostala k hranicím a ostřelovala přilehlá izraelská města a vesnice.

V roce 1982 byl učiněn atentát na velvyslance Izraele pro Spojené království. Tento akt byl pro Izraelce pomyslnou poslední kapkou a byl využit k mnohem větší vojenské operaci než v roce 1978. Nazval ji „Mír pro Galileu“ a jejím cílem nebylo nic menšího než úplná eliminace OOP na jihu Libanonu. Dne 4. června 1982 (den po atentátu na velvyslance) vjela izraelská armáda do sousední země. Nasazeno bylo 60 000 vojáků a letectvo provedlo několik náletů na velitelství OOP v Bejrútu (Čejka 2013: 157). V průběhu invaze se izraelské jednotky střetly i se syrskou armádou, kterou donutily k ústupu. Ačkoli původním plánem bylo dojít jen 40 kilometrů za hranici, vedení Izraele došlo k závěru, že bude nejlepší vytlačit OOP z Libanonu úplně. Rozhodli se tedy v invazi pokračovat. 11. června už stála jejich armáda u Bejrútu, který deset týdnů bombardovala. Naprostá většina obětí byli civilisté, což vzbudilo vlnu nevole ve světě i v samotném Izraeli. Po následném tlaku a vyjednávání došlo k vystěhování OOP z Libanonu do Tuniska a Izrael byl vyzván k větší zdrženlivosti. Tento závěr byl zprostředkován americkým diplomatem libanonského původu Philipem Habibem, který stál rovněž za vyjednáním příměří o několik let dříve, kdy Izrael překročil hranice s cílem zničit základny OOP v příhraničí. V Libanonu byl rovněž rozmístěn vojenský kontingent složený z vojáků USA, Francie a Itálie. Válka oficiálně skončila 1. září 1982. Bylo zabito 17 825 Libanonců (veskrze civilistů) a 675 izraelských vojáků (Čejka 2013: 157–158).

Tato invaze změnila všechno. Byli-li v roce 1978 izraelští vojáci od šíitů vítáni jako spojenci proti OOP, zkazili si nyní svoji reputaci, jak jen mohli. Válkou zubožený jih země se nyní potácel v bídě a lidé, obzvláště ti mladí, se začali poohlížet po organizacích, jež by jim daly nový smysl života. Stále častěji jej nacházeli v nově vzniklé (1982), tehdy ještě malé buňce mladých (často jen něco málo přes dvacet let starých) islámských revolucionářů, kteří si dali název „Strana boží“ – Hizballáh (Norton 2014: 34).

Toto hnutí se však nevytvořilo samo od sebe. Jeho součástí bylo dle Azaniho (2009: 61) několik skupin, které si později daly jméno Hizballáh, resp. je to spíše rámcové pojmenování pro sedm frakcí, které ho tvoří, z čehož čtyři

hlavní byly: *Ulema*, Hnutí Amal al-Islámí, členové tzv. „*Kabadiatu*“ a hnutí *Dawlat Hezbollah Libnan*. *Ulema* byla skupina, jež byla páteří Hizballáhu v 80. a 90. letech. Jednalo se o spolek lidí, kteří řídili několik náboženských škol a seminářů v Libanonu. *Ulema* byla také hlavní opoziční skupinou uvnitř Amalu. Druhou frakcí bylo Hnutí Amal al-Islámí, které se později stalo ozbrojenou složkou v Hizballáhu a které se oddělilo a přiklonil k proiránské linii. Třetí frakci tvořili členové tzv. „*Kabadiatu*“, skupiny, která byla složená z šíitských veteránů bojujících v občanské válce zahrnující i šíitské Palestince a další jedince, kteří neměli v době příměří žádnou perspektivu a nebyli přijati do Amalu. A konečně čtvrtou a rovněž velmi důležitou frakcí bylo hnutí *Dawlat Hezbollah Libnan*, jehož duchovním vůdcem byl i vlivný Muhammad Husajn Fadlalláh, který se později stal i duchovním vůdcem Hizballáhu. Mezi další frakce patřili i studentské spolky, skupiny kleriků atd.

V době vzniku Hizballáhu mnoho zarytých šíitských věřících inspirovala Chomejního revoluce, jež se měla šířit do světa, a právě tito šiité v Libanonu chtěli revoluci šířit i ve své zemi. Bylo jasné, že v umírněném a sekulárním Amalu příliš možností nemají. Íránský odpor vůči Izraeli, který se přenášel i na šiity v Libanonu, navíc sloužil i k rozdmýchání nevole vůči Izraeli na jihu země. Židovský stát po ukončení války zůstal, aby předešel tomu, k čemu došlo již v roce 1978, totiž že se do této jižní oblasti opět vrátí militantní skupina, která bude zpoza hranic ohrožovat území Izraele např. střílením raket. Navíc měla tato okupace sloužit jako pojistka proti Sýrii, která měla na území Libanonu ještě stále své jednotky. Operace, jež měla trvat dle pesimistických odhadů několik měsíců, se tak začala protahovat na roky a Izraelcům zoufale chyběla příprava na takto dlouhou dobu. Navíc dle Bymana (2011: 919) dostatečně neznali nálady mezi místními šiity, což vygradovalo do několika incidentů, kdy vojáci stříleli po civilistech a několik jich zabili, a jelikož se *Mossad* (tajná služba Izraele) soustředil na Palestince v regionu, neměli vůbec představu o náladách a názorech libanonských obyvatel.

V roce 1985 vydal Hizballáh svůj vlastní program, ve kterém vyjádřil své vidění světa a který shrnul a sepsal spolu s mnohými dalšími oficiálními texty Hizballáhu. Ten byl později shrnut v článku od Council of Foreign Affairs (1988). Šlo o hnutí, které se dovolávalo sjednocení islámského světa, vzniklého Íránu, domova Rúholláha Chomejního, duchovního otce revoluce, jehož zakladatelé Hizballáhu považovali za svého vůdce a učitele. Svůj boj a smysl svého konání zakládali na vymezení se vůči „utiskovatelům“, kteří se snažili Libanon ovládnout. Zejména tedy proti USA, jejich spojencům a hlavně jejich lokálnímu předvoji, Izraeli. V nich viděl Hizballáh příčinu, která rozkládá Libanon a snaží se bránit islámské jednotě. Dokonce ani v Sovětském svazu neviděli spojence, jelikož i ten podle nich nepřinášel svobodu, ale stejné politické ohrožení jako USA.

Jedním z milníků, který radikalizoval muslimy proti ostatním, byl případ, kdy došlo k masakru v palestinských uprchlických táborech Sabra a Šatíla, ve kterém Falangisté⁴ povraždili přes 470 civilistů, a izraelská armáda, která tou dobou kontrolovala Bejrút, nijak nezasáhla (Čejka 2013: 158–159). Z tohoto případu bezpráví vychází Hizballáh jako ochránce *ummy* (všech muslimů), který se odmítá vydat do „ochranných“ rukou USA, jeho západních spojenců a loutkových libanonských politiků, již v čele Libanonu vyjednávají s Izraelem (CFR 1988).

Jaké byly tedy konkrétní cíle? Dle Alaghy (2011: 43–48) tím prvním a hlavním bylo donutit USA k odchodu z Libanonu s veškerými jejich spojenci a ukončit domnělou kolonizaci země. Druhým bylo pohnat k zodpovědnosti Falangisty za zločiny, které provedli na muslimech a křesťanech během občanské války. Třetím bylo dovolit všem, aby si mohli svobodně vybrat vládu, kterou chtějí s tím, že Hizballáh otevřeně volá po islámské (nesekulární) vládě, která je podle nich zárukou spravedlnosti a bezpečnosti pro všechny. Současný režim považují za

⁴ Falangisté byli ozbrojeným sdružením libanonských křesťanů, spojených v tzv. Falangistické straně, která se během občanské války stala jednou z hlavních bojujících frakcí. Byli to právě oni, kteří měli největší problém s velkým množstvím Palestinců, kteří přišli do Libanonu a i díky nim občanská válka začala. Jejich hlavou byl Bašír Džumajil, jehož smrt vedla k falangistické odvetě vůči uprchlických táborech (Čejka 2013: 153).

zkažený a nereformovatelný, proto vyžadují radikální změnu, která přinese větší spravedlnost a ukončí v Libanonu existenci těch, kteří jsou nepřátelé islámu, což jsou tedy hlavně Američané.

Ohledně Izraele měl Hizballáh v programu celkem jasno. Jedná se o arcinepřítele (americký předvoj) a boj s ním neskončí, dokud nebude zcela zničen. Chtěl za každou cenu bránit expanzi sionismu, který neustále probíhá na území Palestiny a jehož konečným cílem je Velký Izrael, země rozkládající se od Nilu po Eufrat. Vylučují jakékoliv jednání, příměří nebo vyhlášení míru, poněvadž jednání s ním by znamenalo, že uznávají to, že vůbec existuje. Neuznávají ani jakékoliv dohody, které s nimi uzavřely jiné země (např. v Camp Davidu) (Alagha 2011: 48).

Spojence mělo toto hnutí v již zmíněném Íránu, který považovalo za domov revoluce, kterou chtělo šířit v Libanonu a jenž mu poskytoval zdroje – především výcvik a finanční prostředky. Druhým velkým spojencem byla Sýrie, která se dohodla s Íránem a pustila Hizballáhu na pomoc *Pasdarany* (iránské Revoluční gardy), fanatické elitní bojovníky, kteří pomohli vytvořit základ vojenské složky Hizballáhu a kteří rovněž učili členy nové frakce bojovat.⁵ Výcvik k boji rovněž probíhal na íránském území, kam jezdili členové Hizballáhu nejen za vojenským účelem, ale rovněž za ideologickým (Ranstorp 1996: 31–33). Írán navíc Hizballáh štědře dotoval.

Etablování tohoto nového militantního hnutí samozřejmě nezůstalo bez povšimnutí Amalu. Nabíh Birrí sledoval nárůst popularity s nevolí, jelikož Hizballáh byl mnohem radikálnější než Amal a nálada vůči Izraeli spíše příhrávala přívržence právě jeho rivalovi. Hizballáh provedl několik sebevražedných atentátů na Američany, Francouze, ale hlavně na Izraelce na jihu, což se setkalo s pozitivní odezvou tamních obyvatel, žijících v katastrofálních podmínkách. Jak píše Ranstorp (1996: 36), měl

⁵ Sýrie zde, na rozdíl od Íránu, který měl díky chaosu z občanské války skvělou příležitost šířit v Libanonu islámskou revoluci, jednala čistě z pragmatických důvodů. Udržela tak v Libanonu svůj vliv, mohla díky Hizballáhu a Amalu (který rovněž se Sýrií spolupracoval – paradoxně tak v občanské válce spolupracoval s Izraelem i Sýrií) ovládat šíity a pomáhalo jí to udržet dobré vztahy s Íránem – svým klíčovým spojencem, stejně jako udržovat u moci tu či onu frakci, podle toho, jak to pro ní bylo v danou chvíli nejlepší (Norton 2014: 35).

Hizballáh navíc výhodu v tom, že měl díky Íránu peníze. Mohl si tak dovolit budovat na jihu náboženské školy, kliniky a nemocnice, stejně jako vyplácet finanční podporu pro ty, kteří se octli na hranici chudoby. Netřeba zmiňovat, že to jim zajistilo velkou popularitu mezi zuboženým obyvatelstvem. Rekruti Hizballáhu byli dobře zaplaceni za svoji službu a dostávali všemožné výhody jako zdravotní péči zdarma, vzdělání zdarma atd., což rovněž zvyšovalo prestiž hnutí a hlavně přetáhlo mnoho bojovníků Amalu na stranu Hizballáhu. Stalo se tedy to, že od poloviny 80. let měl Hizballáh i své vlastní vojenské složky, tzv. Islámský odpor.

S takovýmto zakořeněním muselo nutně dojít ke třenicím s Amalem, jelikož obě tato hnutí cílila na získání co nejširší podpory v šíitské části obyvatelstva. Dle Azaniho (2009: 62–63) se rozcházela ve čtyřech hlavních bodech: prvním byl fakt, že v době vzniku Hizballáhu byl Amal již zaběhnutým protestním hnutím, které bylo v establishmentu institucionalizované, a jeho popularita začínala stagnovat⁶, zatímco Hizballáh se vezl na populární vlně. Druhým byl přirozeně ideologický aspekt. Hizballáh usiloval o svržení systému a o islámskou revoluci po vzoru Chomejního v Íránu. Naproti tomu Amal se snažil systém jen reformovat a usiloval o zrovnoprávnění šiitů v libanonské společnosti. Třetím byly zdroje podpory. Jak už bylo výše řečeno, Hizballáh měl hlavního patrona v Íránu, Amal ho měl hlavně v Sýrii. Ta poskytovala Amalu ochranu v rámci libanonského systému, především kvůli vlastním zájmům. Čtvrtým aspektem byly cíle. Radikální Hizballáh měl v úmyslu vyhnat z Libanonu cizí armády, nastolit islámskou vládu a zničit Izrael. Amal byl mírnější, jeho cíle se vztahovaly čistě jen na Libanon. Cizince chtěl rovněž vyhnat, ale ne násilím a měnit systém chtěl pomocí jeho reform, ne pádem.

Tyto rozpory se násobily s tím, jak Hizballáh stupňoval agresi vůči zahraničním silám navzdory nevoli Amalu. V roce 1983 podnikl v Bejrútu

⁶ Nabih Birri byl ministrem v Libanonské národní jednotě z roku 1984 a hnutí Amal tak začalo být vnímáno jako uskupení, které mělo bojovat za práva šiitů proti dosavadnímu nespravedlivému systému, ale spíše se stalo jeho součástí. Začalo se tak od něj odvracet mnoho příznivců. Navíc nedokázal naplnit mnoho očekávaných sociálních a ekonomických cílů (Azani 2009: 64).

sebevražedný atentát na základnu amerických mariňáků, ve kterém jich 241 zahynulo. Ve stejný den a téměř i ve stejnou dobu podnikl útok i na francouzské vojáky. Tyto útoky otřásly americkou a francouzskou veřejností natolik, že se začalo s přípravami ke stažení. Hizballáh navíc kromě takovýchto útoků i často unášel příslušníky těchto i dalších západních států (nejen vojenské, ale i civilní) a snažil se rovněž znepříjemňovat život i Izraeli, který stále ovládal Bejrút. Odchod západních států započal roku 1984, za doprovodu nepravidelných útoků a únosů ze strany Hizballáhu, a skončil v létě roku 1985, kdy už v Libanonu ztratily poslední zbytky svého vlivu. Tento úspěch samozřejmě pozvedl popularitu hnutí (Ranstorp 1996: 90–94). Na řadu poté přišel Izrael. Ten se měl stáhnout po vydání Rezoluce RB OSN 425 zcela mimo libanonské území, ale podobně jako po roce 1978 se stáhl pouze na jih a ovládal tak část země, která patřila šíitům a která měla sloužit jako nárazníkové pásmo. Udržet si zde postavení mu pomáhala Jiholibanonská armáda, která s ním za finanční podpory spolupracovala.

Po stažení Izraele z Bejrútu na jih vykrytalizovaly rozpory mezi Hizballáhem a Amalem v otevřený konflikt. Obě strany totiž chtěly kontrolovat jižní Bejrút, kde byla nejrozšířenější šíitská menšina mimo jižní Libanon a údolí Bikáa. Střety propukly v roce 1988, kdy se tato dvě hnutí pokusila navzájem vytlačit z jižního předměstí Bejrútu a přestřelky se rovněž odehrály i na jihu. Amal byl těžce poražen a jeho pozice oslabila nejen v hlavním městě, ale i na jihu, a navíc přišel o většinu vojenské opory (Norton 2014: 43–44).

Po této porážce Amalu se Hizballáh začal soustředit na vytlačení Izraele z Libanonu nadobro. Útoky proti němu začaly už v roce 1982, kdy se sebevražedný atentátník odpálil v Tyre, přičemž zabil přes 70 Izraelců. Po stažení Izraele na jih pokračoval v únosech, atentátech a sofistikovaných rychlých útocích. Situace se příliš nezměnila ani počátkem 90. let, kdy skončila občanská válka podepsáním tzv. Taífských dohod. Hizballáh měl nyní možná spíše než kdy dříve důvod brojit proti Izraeli, kterého považoval (a mnozí další rovněž) za důvod, který brání obnově Libanonu. V průběhu celých 90. let pak probíhaly potyčky, Izrael zabil několik významných členů Hizballáhu, ten na to reagoval

ostřelováním měst v Izraeli Kat'ušemi, či masivnějšími útoky na Izraelce na jihu země, ti jim vraceli stejnou mincí a rovněž útočili bez ohledu na civilní ztráty. Zlom nastal v roce 2000, kdy se nově zvolená vláda v Izraeli rozhodla, že se z Libanonu stáhne. Stalo se tak 24. května 2000 za bouřlivých oslav a současný představitel Hizballáhu, charismatický Hassan Nasralláh, byl vnímán jako osvoboditel. Izrael se však odmítl stáhnout z tzv. Golanských výšin (Harik 2005: 136–145), které patřily Sýrii a které posloužily jako záminka pro pokračující boj, který znovu začal gradovat a vykrystalizoval až do červencové války v roce 2006, která bude dále detailně zkoumána v dalších kapitolách.

V době odchodu Izraele byl již Hizballáh dobře etablovaným uskupením na libanonské politické scéně. Ve volbách v roce 1992 bylo toto hnutí již jiným Hizballáhem než na svém počátku. Jednou z hlavních změn bylo upuštění ze svého úsilí zřídit v zemi islámský režim. Důvodem byla smrt Ajatolláha Chomejního, rozčarování z panarabské myšlenky v důsledku irácko-iránské války (1984 – 1988) a také se ukázalo, že v mírových dobách už by se tyto myšlenky setkaly jen s okrajovým zájmem a vedly by tak Hizballáh mimo mainstreamové aktéry, mezi které chtěl patřit (Harik 2005: 63). Ze 128 křesel získal Hizballáh 12, což byl velký úspěch. V roce 2000 se dokonce spojil do voleb s Amalem a společně tak získali všech možných 23 křesel, které mohli jako šiité získat (Norton 2014: 101–102).

Ve svém programu z roku 1992 slibují především boj proti izraelské okupaci a vzdor proti náboženskému sektářství. Zaměřují se rovněž na sociální služby, školství, infrastrukturu a další body charakteristické pro běžné politické strany (Alagha 2011: 63–68). V podobném duchu se vedly i následující volby v roce 1996 - opět Izrael, spravedlnost, sociální služby, zdravotnictví atd. (ibid: 68–75).

Strukturu měl a dosud má Hizballáh sofistikovanou a pevně stanovenou. Má svého generálního tajemníka, kterého volí sedmičlenná Rada, jež dohlíží na pět dalších shromáždění pro politickou činnost, džihád, parlament, exekutivu a soudnictví (Masters, Laub 2014). Od roku 1992 je v čele charismatický klerik Hassan Nasralláh, který nastoupil po Izraelem zabitým

Sajídu Abbásu Músawím. Sám nemá v Libanonu žádnou politickou funkci, jelikož je vnímán jako vyšší nepolitická figura. Po odchodu Izraele z Libanonu se stal velmi populárním nejen v Libanonu, ale v celém arabském světě, jelikož to byl hlavně on v čele Hizballáhu, kdo proti Izraeli aktivně bojoval (Kaplan 2010).

Hizballáh navíc svoji strukturu reorganizuje tak, aby byla co nejefektivnější. Po poslední reorganizaci se začaly mimo Radu řešit vojenské, strategické a bezpečnostní otázky (Stratfor 2008). Je tak oddělena struktura vojenská a struktura politická. Vojenský a bezpečnostní aparát se schází se zástupci Pasdaranů v Libanonu a plánují obranné strategie pro případ, že by Izrael opět překročil řeku Litani. Byly dokonce vytvořeny speciální jednotky vycvičené k tomu, aby v případě, že Izrael skutečně zaútočí, byly schopny operovat v jeho týlu na území severního Izraele a sabotovat tak jeho úsilí.

Co se týká vojenského arzenálu, shromáždil Hizballáh do roku 2006 slušné množství zbrojního materiálu a byl dobře připraven na případný další izraelský útok. Před konfliktem v roce 2006 měl k dispozici 20 000 vycvičených mužů, kolem 12 000 raket na krátkou vzdálenost (Kaťuší) a desítky raket středního a dlouhého doletu. Hizballáh rovněž disponoval stovkami protitankových střel a velkým množstvím raketových ploch a skladišť (Harel, Cohen 2016). Toto množství zbraní, které postupně získával, ho již po občanské válce učinilo velmi silným aktérem v Libanonu. Mohl si tak dovolit vytvořit na jihu země jakýsi stát ve státě, se kterým žádná libanonská instituce nic nesvedla a dosud nesvede (Harik 2005: 112–113).

Dnes je Hizballáh několikanásobně silnější, než byl během války v roce 2006. Dle Lappina (2016) již nelze rozhodně popsat toto hnutí jako teroristické. Je to politická frakce, která má značné vojenské zdroje s profesionální strukturou. Má přes 120 000 raket, mnoho z nich moderních a přesných. Disponuje rovněž velkým množstvím dronů. Má k dispozici 40 až 45 000 mužů, rozdělených mezi aktivní a rezervní službou. Po válce v roce 2006 hnutí obnovilo většinu z bunkrů a tunelů na jihu Libanonu a násobně je rozšířilo. Další a další vojenské zástavby rozšiřuje po celém území Libanonu.

2.1.2 Izraelské obranné síly

Izraelské obranné síly, v angličtině *Israel Defence Forces* (IDF) a v původní hebrejštině *Cva Hagana LeJisrael* (*Cahal*), je oficiální název instituce izraelské armády zahrnující pozemní, námořní a letecké ozbrojené složky. V současné době patří mezi nejmodernější a nejlépe vycvičené armády světa a jejich služeb je hojně využíváno zejména v boji proti terorismu a mnohými dalšími zahraničními nepřáteli. Hraje tak významnou roli v Blízkovýchodním konfliktu (Čejka nedat.).

Dne 28. 5. 1948, dva týdny po vyhlášení nezávislosti a vzniku státu Izrael, byl oficiálně vyhlášen jejich založení. Do operativního stavu IDF vstoupily o tři dny později (IDF nedat.b). Tou dobou již nový židovský stát bojoval o holé přežití, protože byl hned 14. května napaden všemi svými arabskými sousedy - Libanonem, Sýrií, Irákem, Jordánskem, Egyptem a omezeně i Saudskou Arábií a Jemenem. Izraelcům se však podařilo vydobýt slavné vítězství proti velké početní převaze. Zcela zásadní roli sehrála letadla, která Izraelci získali od Československa. V červenci téhož roku bylo uzavřeno příměří s většinou arabských zemí a Izrael si tak obhájil své místo na Blízkém východě (IDF nedat.b).

Izraelské ministerstvo zahraničí (IMFA 2013) uvádí, že po válce o nezávislost se začala nově vzniklá armáda rychle vyvíjet, jelikož bylo více než jasné, že toto počáteční vítězství je jen spouštěčem pro další konflikty v budoucnu. Žádný arabský stát neuzavřel s Izraelem mír, jen příměří. Byla zformulována doktrína IDF, kde byly definovány vztahy armády a volených činitelů, struktura a organizace.

K uplatnění izraelské armády vůči cizímu státu došlo již v roce 1956, do té doby byla využívána k boji proti terorismu, se kterým se musel nově vzniklý stát potýkat. Využita byla v tzv. Sinajské kampani, ve které představitelé Británie a Francie kontaktovaly Izrael s žádostí o pomoc při útoku na Egypt (IDF nedat.c). Izrael, který byl sám v izolaci, takto uštědřil ránu nejsilnějšímu arabskému státu, s kterým byl oficiálně stále ve válce. Z boje o Sinaj vyšel

s nízkými ztrátami – 180 mrtvých a 600 zraněných, naopak Egypt utrpěl značné ztráty. Měl 1000 – 1500 mrtvých a 6000 zajatých. Až do druhé poloviny 60. let si tak mohl od válek odpočinout (Krupp 2013: 42–44).

Přelomovým se pro již dobře fungující a zkonsolidovaný stát Izrael ukázal rok 1967. Izraelský ministr obrany Moše Dajan se s ohledem na mobilizaci všech sousedů rozhodl, že je třeba provést preventivní útok. V následujících šesti dnech se odehrály prudké boje, jež byly pro arabské země pohromou. Izrael přišel o 700 mužů, na rozdíl od Egypta, který ztratil přes 11 000 mužů, Jordánska, které doplatilo 6000 muži a Sýrii, která přišla o 1000 mužů, o ztrátách na technice a vybavení nemluvě. Morálka arabských zemí byla na bodě mrazu, naopak Izrael byl v euforii (Britannica 2015).

K dalšímu rozsáhlému povolání IDF došlo 6. října 1973. Na židovský svátek *Yom Kippur* napadly zcela nečekaně armády Egypta a Sýrie izraelské jednotky. Tento dobře připravený útok zastihl Izraelce zcela nepřipravené a ti tak v prvních dnech boje utrpěli těžké ztráty. Arabské armády ničeho významného nedosáhly, avšak Izrael nebyl od války za nezávislost nikdy tak bezprostředně ohrožen. 25. října bylo sjednáno příměří (History nedat.).

Po válce v průběhu 70. let se situace v Izraeli stabilizovala, došlo k politické obměně a pozornost světa směřovala do Libanonu, kde v roce 1975 vypukla v předchozích kapitolách popsána občanská válka. Izrael v Libanonu zasáhl poprvé v roce 1978, kdy se pokusil ukončit existenci OOP na jihu sousední země⁷, jelikož ta odtamtud vedla s Izraelem přeshraniční válku, ostřelovala jeho města a páchala teroristické útoky. To se však nepodařilo, jelikož OOP se stáhla více na sever a navzdory rozmístěným jednotkám OSN se na jih opět vrátila. IDF tak byly do boje vyslány znovu 4. června 1982 při operaci „Mír pro Galileu“. Tato operace měla úspěch a při cestě nebyli poraženi pouze členové OOP, ale i vojáci Sýrie, kteří se do konfliktu rovněž přidali. Situace vyvrcholila obsazením Bejrútu, ve kterém zůstala poslední bašta OOP. S organizací bylo poté vyjednáno její vystěhování do Tuniska (Jewish virtual

⁷ viz část textu na straně 2 o Operaci Litani.

library nedat.a). Izrael po určité době svou armádu z většiny území Libanonu stáhl, ale zůstal na jihu země, což mělo sloužit jako nárazníkové pásmo a pojistka proti případným dalším militantním skupinám, které by chtěly Izrael ohrožovat. Stal se tak terčem a hlavním cílem nově vzniklého Hizballáhu, pro jehož vznik byla tato invaze jednou z hlavních příčin.

V roce 1987 se IDF musely vypořádat i s Palestinci v pásmu Gazy, kde probíhala tzv. *intifáda*, revolta proti okupaci tohoto pásma. Organizaci této revolty měla na svědomí OOP, avšak hlavní úlohu zde hrála jiná, nově vzniklá organizace – Hamás⁸. Nejednalo se o žádnou brutální válku, šlo o narušování veřejného pořádku, bojkot, demonstrace, házení kamenů na Izraelce atd. Rozbroje skončily v roce 1993 po podepsání tzv. Deklarace principů. Celkem zemřelo necelých 1500 Palestinců a 200 Izraelců (Čejka 2005: 170–171).

V roce 2000 se IDF beze zbytku stáhly z jihu Libanonu a vyklizené místo ihned obsadil Hizballáh. Odchod Izraele a pocit jeho vyhnání z libanonského území byl impulzem pro mnoho skupin, které byly do té doby v ústraní, a podnítil v září roku 2000 další masivnější akci Palestinců na Západním břehu. Začala další, v pořadí druhá *intifáda*.

Jak píše Krupp (2013: 163–174), tato akce byla mnohem krvavější než ta první. Spouštěčem roztržky byla hlavně neschopnost vyřešit otázku dvou států tak, jak to stanovala Smlouva z Osla, která ukončila první *intifádu*. Mezi hlavní rozbušky patřila rovněž izraelská domácí politika, která se do tohoto konfliktu přimíchala. Do střetů, které už mnohdy připomínaly guerillovou válku, bylo začleněno mnoho radikálních organizací a obě strany se vzájemně provokovaly. Docházelo k sebevražedným atentátům a zemřelo velké množství civilistů na obou stranách. Po smrti dvou izraelských vojáků, kteří zabloudili na palestinské území a byli ubiti rozvášněným davem, byly povolány IDF, jejichž příslušníci zabili v pozdějších střetech mnoho Palestinců. Po roce 2001 čelil Izrael velkému

⁸ Organizace Hamás vznikla před Intifádou a jednalo se o odnož islamistického hnutí Muslimské bratrstvo. Hamás rovněž postupně vybudoval vlastní ozbrojené složky a prováděl teroristické a raketové útoky na izraelská města (CTG 2014).

množství teroristických útoků. Konec *intifády* není přesně stanoven a nikdo ho oficiálně nevyhlásil, avšak začátkem roku 2005 došlo k jednání mezi izraelským premiérem Šaronem a Mahmúdem Abbásem, novým představitelem Palestinců, kteří se dohodli na příměří.

Izrael si však moc dlouho klid neužíval. Ozval se totiž staronový soupeř ze severu, s kterým už měl Izrael potíže, když okupoval jižní Libanon. V roce 2006 se o své slovo přihlásil Hizballáh (viz následující kapitola).

Co se týká organizace, IDF mají profesionální vojenskou strukturu, která v mnoha ohledech svým složením neodpovídá běžným vojenským strukturám v jiných státních armádách. V čele ozbrojených sil stojí náčelník Generálního štábu (*Ramatkal*), který je jmenován vládou na tři roky na doporučení premiéra a ministra obrany, kterému se náčelník Generálního štábu zodpovídá. Ministr obrany je tak nejvyšším činitelem odpovědným za armádu, avšak zodpovídá se premiérovi. Nejvyšším vojenským činitelem zůstává náčelník Generálního štábu, který je tvořen náčelníky pro operace, lidské síly, logistiku, rozvědku. Dále pak je složen z velících důstojníků pro pozemní síly, letectvo a námořnictvo (Photius 1988).

Mezi mnohými specifiky izraelské armády je asi nejznámější povinná vojenská služba a to jak pro muže, tak pro ženy⁹, což je světovým unikátem. Služba v armádě je relativně dlouhá, obě pohlaví nastupují ve věku 18 let, muži na tři roky, ženy na 21 měsíců. Službu musí splnit před nástupem na vysokou školu. Naopak vojenskou službu nemusí podstupovat ultraortodoxní studenti náboženských škol, vdané, těhotné ženy nebo ženy vychovávající děti a izraelští Arabové. Po ukončení povinné vojenské služby je každý přeřazen do rezerv, nerozhodne-li se ve vojenské kariéře pokračovat. Zde jsou pak muži až do svých 49 let a ženy do 39 let s tím, že se ročně zúčastní až 39 dní dlouhého cvičení, není-li prodlouženo ministrem obrany. Ženy jsou zbaveny povinnosti účastnit se cvičení narozením prvního dítěte, ačkoli zůstávají v rezervách. Vojáci v zálohách

⁹ Ženy jsou v IDF skutečně velmi rovnoprávné. Přes 85% všech vojenských pozic je otevřeno ženám. Už nyní je čtvrtina důstojníků tvořena ženami a 20% profesionální armády je tvořeno vojákyněmi (IDF nedat.a).

činí 70 % lidských vojenských kapacit Izraele. Ty mohou být povolány kdykoliv a v jakémkoliv množství, dle potřeby a uvážení Generálního štábu (Mitnick nedat.).

Další zvláštností v IDF je Vrchní vojenský rabinát, čili náboženští představitelé v armádě. Náboženství hraje v izraelské armádě velkou roli a je mu proto věnována pozornost. Víra je zde respektována a vychází se jí vstříc. Rabíni, kteří jsou v každé jednotce, poskytují vojákům duchovní služby. Rovněž dohlížejí na to, aby vojáci dostávali košer stravu, mohli participovat na náboženských svátcích atd. Diskuse se ve společnosti vedou ohledně ultraortodoxních studentů náboženských škol, jelikož ti se vojenské službě vyhýbají, a dokonce ani nepracují, protože se předpokládá, že jsou zcela vytíženi studiem. Mnoho z nich tudíž nepracuje a žije jen na náklady daňových poplatníků, kterým se to samozřejmě nelíbí (Čejka 2009: 58–61).

Jak už bylo řečeno, v současné době tvoří izraelská armáda jednu z nejlépe vycvičených a nejmodernějších armád světa. Dle serveru Global Security (nedat.a) má Izrael osm miliónů obyvatel, z toho je v aktivní vojenské službě 187 000 lidí a dalších 560 000 je v rezervách. Izrael má také na svoji velikost velké množství tanků, přes 3500, což činí jeho tankový arzenál osmým největším na světě. Ještě větší množství má obrněných transportérů, kterých má přes 10 000 a množstvím se tak řadí na čtvrtou příčku po USA, Rusku a Egyptu. Nezaostává ani v počtech samonabíjecích houfnic (300), či raketového dělostřelectva (48)¹⁰.

O izraelském letectvu server Global Security (nedat.c) poskytuje informace, že k roku 2015 měly IDF k dispozici 681 strojů, přičemž stíhaček mělo 243, dále 48 útočných helikoptér a 101 transportních letadel. Mluví-li se o tom, že IDF patří k nejlepším armádám na světě, platí to o izraelském letectvu obzvlášť. To již zachránilo Izrael v nejedné válce, a jak píše Grohman (2016), na konci roku 2016 zařadilo do svého leteckého arzenálu i nové

¹⁰ K úplnému vysvětlení je nutno rovněž podotknout, že veškeré vojenské prostředky, které izraelská armáda používá, patří k moderním a hypermoderním typům. Například známý izraelský tank Merkava Mk4 je považován za jeden z nejmodernějších a v některých měřících (např. ochrana posádky) dokonce za nejlépe zkonstruovaný na světě (Global Security nedat.b).

hypermoderní stíhačky páté generace *F-35I „Adir“*, které vyvíjely USA ve spolupráci s Izraelem.

Poslední složkou IDF mimo pozemní síly a letectvo je námořnictvo. Izraelská armáda nemá žádné křižníky či letadlové lodě, jeho síla je složena především z pobřežních obranných plavidel, kterých má 46. Disponuje rovněž šesti ponorkami a třemi bitevníky (Global Security nedat.d).

Spekulace rozdmýchává izraelský jaderný arzenál. Dle dostupných informací se předpokládá, že Izrael jaderné hlavice má, ačkoli se přesně neví kolik. Odhady hovoří o přibližně 65 až 350 hlavicích. Iránci dokonce mluví o více než 400 hlavicích, ačkoli jejich odhady budou pravděpodobně přehnané z toho důvodu, že Izrael chce jaderné zbraně k odstrašení svých hlavních nepřátel, mezi které Írán patří (DePetris 2015).

Za zmínku stojí ještě moderní izraelský protiraketový systém *Iron Dome* (Železná kopule), jenž byl vyvinut opět ve spolupráci s USA, reagující na velké množství raketových útoků vystřelených na izraelská města zpoza hranic okolních států a z pásma Gazy. Železná kopule je v operativním stavu od roku 2011 a prošla již velkým množstvím nasazení při likvidaci raket krátkého a středního doletu. V současné době již vrcholí vývoj dalšího protiraketového systému tzv. *David's Sling* (Davidův prak), který má za cíl likvidovat i rakety dlouhého doletu (Jewish virtual library 2016).

Ohledně americko-izraelské spolupráce je třeba říci, že USA Izrael značně finančně podporují. Jak uvádí ČT 24 (2016), tyto dva státy jsou dlouhodobými spojenci a USA posílají do židovského státu až čtyři miliardy dolarů ročně. Od roku 1967, kdy byla stvrzena dohoda o spojenectví, obdržel Izrael od USA vojenskou pomoc ve výši 100 miliard dolarů a tempo se v poslední době ještě zvyšuje. USA mají v Izraeli spojence zejména proti Íranu.

2.2 Příčiny konfliktu a letecká operace

Jak již bylo psáno v předchozím textu, IDF se z jižního Libanonu stáhly v květnu 2000. Jejich místo ihned obsadil Hizballáh, který v tomto regionu vytvořil stát ve státě a zbrojil se pro případ dalšího střetu. Ani Hizballáh ani Izrael však masivní útok na oponenta nezvažovali, ačkoli bojůvky, únosy a teroristické útoky se děly. Hizballáh získával zbraně prostřednictvím Íránu a Sýrie, členové izraelské vlády a vedení IDF zase přemýšleli nad případnou strategií boje proti této skupině a zvažovali možné postupy (Harel, Issacharoff 2008: 59–62). V červenci 2006 nakonec skutečně změřili síly.

V noci 11. července 2006 upozornila hlídka rezervistů majících za úkol střežit hranici na severu na aktivitu bojovníků Hizballáhu podél hraničního plotu. Následujícího dne, 12. července ráno, byla na místo vyslána patrola sedmi vojáků IDF ve dvou vozidlech. Ve chvíli, kdy se přiblížili k místu, kde byla v předchozí noci zaznamenána aktivita, spatřila posádka nedaleko stojící hlídací věže několik bojovníků Hizballáhu ukrytých v trávě, čekajících na přijíždějící patrolu. Hlídka však nebyla schopná vozidla varovat. Ta tak najela na IED (z anglického *Improvised Explosive Device*/improvizované výbušné zařízení), které vyhodilo jedno auto do povětří a druhé zničilo několik protitankových střel, které bojovníci vystřelili. Tři vojáci zemřeli na místě a čtyři byli zraněni. Ve chvíli zmatku přiběhli k zneškodněným vozidlům příslušníci Hizballáhu a dva raněné vojáky unesli. Ve stejnou dobu zpoza hranic spustil Hizballáh palbu z kaťuší, minometů a protitankových raketometů na přilehlé vesnice a základny IDF, aby tak způsobil zmatek a kryl utíkající spolubojovníky, kteří s unesenými vojáky unikali zpět do Libanonu. Nečekanost tohoto útoku způsobila skutečně ve velení severní části IDF zmatek, a to si tak všimlo toho, že byl někdo unesen, až po půl hodině. To pak rychle aktivovalo veškeré jednotky, které IDF mělo v té oblasti k dispozici, a začal hon na prchající členy Hizballáhu. Helikoptéry, které první dorazily na místo, nenašly žádné stopy, kudy nepřítel unikl. Několik tanků Merkava dokonce překročilo hranice a vjelo do Libanonu. Jeden z nich však najel na další IED a byl zneškodněn. Všichni čtyři členové posádky zahynuli. Byl ihned vyslán záchranný tým, který měl vyzvednout těla, ale dostal se do těžké

přestřelky a další dva vojáci IDF zemřeli. Ve stejnou dobu byla povolána letadla, která zničila 69 mostů v Libanonu s cílem uvěznit uniknuvší v pasti. Nic však nepomohlo, unešení vojáci byli pryč (Matthews 2008: 34–36).

Vedení Izraele a IDF – premiér Olmert, ministr obrany Perc a náčelník Generálního štábu Chaluc – se shodli na tom, že situace je neúnosná a je třeba vojenské protiakce. Olmert i Perc však neměli žádné zkušenosti s vojenským plánováním a strategií, a tak přenechali vše na Chaluc. Ten vytvořil plán, jehož hlavní složkou byla masivní letecká kampaň s cílem zničit veškeré zázemí Hizballáhu na jihu Libanonu i v Bejrútu, zničit veškerá velitelství a poničit i „symbolické“ objekty. Poté by se dle jeho výpočtů měl Hizballáh zhroutit jako organizace. Tento plán byl následně 13. července uskutečněn, proběhla masivní dělostřelecká a letecká operace, jež zničila mnoho cílů, které si zpočátku vytyčila a Hizballáh, zaskočený takto rozsáhlým protiútokem, přišel o velké množství svého materiálu a hlavně raket. To mu nezabránilo zrovna tentýž den vystřelit raketu až do Haify, což byl zatím nejzazší cíl, na který byla raketa vypálena (ibid: 36–37).

IDF mimo jiné zničily i mnoho civilních budov, např. bejrútské letiště či obytné čtvrti. 14. července byla jako odpověď útoku na Haifu letectvem IDF zničena Nasralláhova kancelář a velitelství. Ten však bombardování přežil bez zranění a ještě tentýž den dal Izraeli prostřednictvím médií na srozuměnou, že výzvu k válce přijímá. Jeho výzvu vysílaly televize živě a zabrán byl i přesně načasovaný útok na izraelské vojenské plavidlo, které bylo u libanonského pobřeží. Ten si vyžádal další čtyři mrtvé Izraelce. Na to odpověděl premiér Olmert plamenným projevem, ve kterém se vyjádřil, že pohár přetekl a není dále možné tolerovat únosy izraelských civilistů. Izraeli se tak dostalo podpory od světového veřejného mínění a Hizballáh se dočkal kritiky např. i od Saúdské Arábie. Další nálet IDF zničil dům klerika Fadlalláha, což bylo překvapivé zejména proto, že ten patřil mezi kritiky Nasalláha i Hizballáhu pro jeho politickou nepružnost. Hizballáh na tyto útoky reagoval raketovými útoky na izraelská města a vesnice a zvyšoval množství v závislosti na tom, jaké cíle si Izrael vybíral. V době, kdy se letectvo IDF zaměřilo na benzínové pumpy,

zásobovací sklady a podobná civilní zařízení, vypálil Hizballáh až 200 raket denně (Norton 2014: 135–139). Bylo jasné, že bez pozemní operace se Hizballáh porazit nepodaří.

2.2.1 Válka na zemi

Dne 17. července představil premiér Olmert v *Knessetu*¹¹ projev, ve kterém konkretizoval cíle, které Izrael má: návrat dvou zajatých vojáků, zajistit příměří, uvést v praxi rezoluci RB 1559, která žádala stažení Hizballáhu¹², rozmístit libanonskou armádu po celém jihu země, zasadit těžký úder Hizballáhu¹³, obnovit izraelské odstrašení¹⁴ a zvítězit¹⁵. Náčelník Generálního štábu Cheluc se sám poté nechal slyšet, že nevěří v návrat unesených vojáků za pomoci vojenské akce (Tzabag 2013: 646–647). Masivní pozemní operace podobná té z roku 1982 však zatím nebyla na pořadu dne.

Ve stejný den došlo k prvnímu významnějšímu střetu mezi speciálními jednotkami IDF - tzv. *Maglan* a příslušníky Hizballáhu. V tento den totiž vyslalo velení IDF tyto jednotky do malé vesnice Maroun al-Ras, ležící kilometr a půl od hranic, aby zde vytvořili opěrný bod pro případnou invazi. Od tajných služeb se dozvěděli, že je nečeká žádný výraznější odpor, snad s výjimkou několika militantů. Těžko se však mohli plést víc. *Maglan* se dostal pod těžkou palbu a zabředl do ostrých bojů, které trvaly několik dní. Členové *Maglanu* byli v určitou dobu dokonce obklíčeni. Obránci vesnice byli zakopáni a na konflikt skvěle připraveni. Kontrolu nad vesnicí získaly IDF až 23. července, ale protože všude kolem byla spleť tunelů, byla tato kontrola dost nejistá, jelikož nikdo nevěděl, kdy a kde se mohou členové Hizballáhu opět objevit. Obsazení vesnice stálo život šest Izraelců a dalších osmnáct jich bylo zraněno. Za zmínku

¹¹ Izraelský Parlament

¹² Tato výzva RB však byla dost vágní a přesně nedefinovala, odkud přesně by se měl Hizballáh stáhnout. Rovněž žádala odzbrojení libanonských nestátních aktérů, ačkoli neexistovala možnost něco takového reálně vymáhat (Tzabag 2013: 646–647).

¹³ I tento bod byl dost nepřesný. Jak se dal změřit „těžký úder“ (Tzabag 2013: 647)?

¹⁴ Další nepřesný bod. Jak se dá obnovit odstrašení nestátní skupiny? V čem tkví elementy odstrašení takovýchto nepřátel (ibid: 647)?

¹⁵ Vágní bod, který je v důsledku nejednoznačnosti předešlých rovněž nejednoznačně měřitelný (ibid: 647).

však stojí fakt, že mnoho z obránců, kteří s IDF bojovali nejen u Maroun al-Ras, ale i v dalších pozdějších bitvách, často ani nebyli členové Hizballáhu, ale jen obyvatelé jižního Libanonu. Ti totiž bránili svoje domovy proti domnělým okupantům ve snaze vyhnout se obsazení, které měli ještě v živé paměti z let, kdy Izrael okupoval jih země (Exum 2006: 9–11).

Počínaje 20. červencem začaly přípravy na rozsáhlou pozemní operaci. Byly aktivovány tři divize rezervistů a do severního Izraele bylo přesunuto velké množství techniky. Nastalé zmatky, příprava plánů a cílů, zjišťování pozic Hizballáhu v oblasti, logistika, nejistota v nejvyšších kruzích, to vše protahovalo uskutečnění invaze. Došlo k ní 25. července. Operace byla nazvána „Změna směru“. Opět se však nejednalo o rozsáhlou akci, šlo jen o omezené útoky. Do hledáčku IDF se dostalo větší město Bint Džbejl, ležící severně od obsazené vesnice Maroun al-Ras. Na útok však byl použit všeho všudy jen jeden prapor, tudíž přibližně 1500 mužů, což se nelíbilo polním velitelům majícím za úkol dostat pod kontrolu více jak 5000 budov. Jejich zlé tušení bylo na místě, Hizballáh dokonce dobře předvídal i taktiku jejich útoku. IDF se tak rovněž, podobně jako jejich kolegové několik dní nazpět, dostaly pod prudkou palbu skvěle připravených obránců, které nedokázalo nijak ovlivnit ani dělostřelecké bombardování, které útoku předcházelo. Útočili na Izraelce z vyšších pater, používali předpřipravené kryty, perfektně rovněž využívali i protitankové střely k ničení míst, kde se kryly jednotky IDF. Během nočních bojů bylo zabito devět Izraelců a 27 jich bylo raněno. Problém však byl dostat raněné pryč, protože v takto intenzivních bojích nemohly přistát vrtulníky. Boje se sice později rozšířily i do dalších vesnic, ale IDF žádných přesvědčivých výsledků dosáhnout nedokázaly. Cheluc v naději na změnu vyměnil velení zodpovědné za tento stav (Matthews 2008: 45–48).

Výhodou Hizballáhu v těchto bojích byl fakt, že neměl zájem udržet si určitou část země. Řady tohoto hnutí byly tvořeny jen z malých kompaktních skupin, které měly za úkol jen vystřelit např. protitankovou střelu a utéct. K těmto účelům sloužila spleť tunelů v celé oblasti. Zapojeni byli dokonce jednotlivci, kteří pod oblečením nesli raketu, kterou později vystřelili na

projíždějící tanky. IDF si těchto lidí, kteří obvykle jeli na motorkách, všimly a automaticky tak střílely po všech motorkářích. Ti se tedy situaci přizpůsobili tak, že jezdili s velkými bílými vlajkami. Účelem nebylo udržet most, silnici, či město. Cílem bylo jen maximálně škodit a ničit morálku židovských vojáků (Harel, Issacharoff 2008: 128–130). Sám Nasralláh pro Al-Jazeera 21. července řekl: „*Vítězství v tomto případě neznamená, že půjdu a obsadím severní Palestinu... Vítězství, o kterém se bavíme, je především o tom, zda [náš] odpor přežije... Tak dlouho, dokud budou pouštěny rakety proti sionskému nepříteli, tak dlouho, dokud bude osamělý bojovník střílet ze své zbraně, máme důkaz, že odpor žije*“ (Hassan Nasralláh cit. dle Harel, Issacharoff 2008: 130).

Velmi významnou roli v tomto konfliktu hrála média. Televize Hizballáhu *al-Mannar* ukazovala v živých vstupech, jak se členové Hizballáhu brání sionistickým okupantům, kterým se nedaří získat převahu. Naopak izraelská státní média neustále zpochybňovala manévry IDF a ptala se, zda již není bitva o Bint Džbejl prohraná (Matthews 2008: 47–48). Navíc se od Izraele začalo odklánět i světové veřejné mínění. Letectvo IDF totiž stále bombardovalo různé cíle v Libanonu, což si žádalo velké množství civilních obětí. Rovněž probíhaly každodenní raketové útoky na Izrael, ačkoli devastální účinky se nedaly srovnat s těmi, které způsobovala letadla IDF.

Na sklonku července informoval *Mossad* vládu, že dle nově zjištěných informací Hizballáh v důsledku náletů neutrpěl žádné vážné škody a bude s největší pravděpodobností schopen vydržet bojovat ještě dalších několik měsíců. Hizballáh měl podle všeho až 18 000 raket (Crooke, Perry 2006).

Další den dostaly jednotky v Bint Džbejl rozkaz stáhnout se. Stále nebyly schopné město obsadit. V bojích bylo zabito deset vojáků. Bojovníků Hizballáhu padlo přibližně 80. Ústup jednotek IDF však napomohl tomu, aby Nasralláh mohl mluvit v mediích o velkém vítězství a vážné porážce sionistů. O několik dní později se však boje o ruiny, které z města zbyly, rozhořely znovu, kdy byli do města posláni výsadkáři, kteří však byli již unaveni z předešlých bojů, a jak se ukázalo, nebyli pro tento útok ani vhodně vybaveni a vycvičeni. Pro IDF tak boje

nepřinesly potřebné výsledky. Do konce války, která skončila 14. srpna, padlo dalších sedm vojáků a dosáhnout kontroly nad městem se přesto nepodařilo (Jewish virtual library nedat.b).

Počátkem srpna bylo na jihu Libanonu již okolo 10 000 izraelských vojáků včetně rezervistů. Velení se rozhodlo zkusit zmocnit se dalšího malého příhraničního městavzdáleného jen necelý kilometr od hranic, Aytá aš-Šáb, ležícího na dohled od místa, kde byli uneseni oni dva vojáci IDF. I zde se však vojáci dočkali tvrdého odporu. Podél cest a v lesích Hizballáh používal taktiku „zasáhni a uteč“, při obraně měst však používal taktiku přesně opačnou. Jeho příslušníci se nebáli zemřít, byli skvěle organizovaní a z bojů neutíkali. Všechny pokusy o získání klíčových bodů ve městě opakovaně selhaly. Podobně jako u Bint Džbejl, ani Aytá aš-Šáb se nepodařilo získat pod kontrolu až do konce války. Boje si vyžádaly 28 mrtvých na straně Izraele (Harel, Issacharoff 2008: 173–175).

Ke schválení plné pozemní operace za účasti vrtulníků, tanků a všech dalších dostupných prostředků dal Olmert svolení až 11. srpna a to přesto, že věděl, že zbývá jen několik hodin do zasedání RB OSN, která s největší pravděpodobností vyzve k ukončení bojů. Tento den se tak přesunulo velké množství vojáků a vozidel k městům Dibel a Quana. Cestou se setkali s těžkým odporem, se kterým si jen stěží dokázali poradit, a jak se v pozdějších záznamech a šetřeních ukázalo, příslušníci IDF neměli pořádný výcvik a nerozuměli rozkazům. Ze severovýchodu se blížila divize spolu s tanky k vyvýšenému místu Wádí al-Salukí. Ti se také dostali pod palbu a tanky byly zasaženy velkým množstvím protitankových střel. Opět se ukázala neschopnost a špatný výcvik vojáků. Posádky tanků nevěděly, jak použít kouřové clony k ochraně před raketami. Navíc jich několik najelo na IED, následkem čehož byly tanky zneškodněny a někteří členové posádek přišli o život. Když už si Izraelci mysleli, že mají místo pod kontrolou, zjistili, že padli do pastí, jelikož pomocí tunelů a skrytých bunkrů se členové Hizballáhu přesunovali a schovávali všude kolem. Poté, co utichla střelba, a Hizballáh se stáhl, bylo 11 z 24 tanků Merkava nějakým způsobem poškozeno protitankovými střelami, zahynulo osm

členů posádek a čtyři vojáci pěchoty. Dříve než se však jednotky dokázaly zkonsolidovat a pokračovat dále, bylo vyhlášeno příměří vydáním Rezoluce RB č. 1701, které se izraelská vláda rozhodla uposlechnout (Matthews 2008: 50–55). V průběhu konfliktu tak dokázalo přibližně 1000 příslušníků Hizballáhu zadržet IDF s celou svojí zdrcující převahou natolik, že Izrael nedosáhl žádného ze svých cílů (Blanford 2006).

2.2.2 Vyhlášení příměří a následky konfliktu

Příměří vstoupilo v platnost 12. srpna 2006. Nasralláh souhlasil, že ukončí raketové útoky na Izrael, pokud ten stáhne veškeré své jednotky z území Libanonu. Následujícího dne byly podmínky Rezoluce oboustranně potvrzeny a k ukončení veškerých bojů došlo ráno 14. srpna. Tímto konflikt oficiálně skončil bez jasného vítěze (Jewish virtual library nedat.b).

Nesplnění žádného z cílů, které si vytyčilo vedení Izraele, však prisuzuje vítězství Hizballáhu. Ten nejen, že se bez větších neúspěchů ubránil IDF, ale rovněž ukázal celému světu, že je na válku připraven a dosud neporažená židovská armáda se proti němu nedokázala nijak efektivně projevit. To posílilo jeho prestiž nejen mezi arabskými státy, ale všemi odpůrci Izraele. Toto vítězství rovněž katapultovalo slávu Nasralláha. Hizballáh tak ve výsledku posílil svojí pozici v Libanonu a stal se jednou z rozhodujících sil v libanonské společnosti (Britannica 2017).

V Izraeli samotném tento neúspěch vedl k demonstracím volajících po rezignaci premiéra Olmerta, ministra obrany Perece i náčelníka Generálního štábu Chaluce. Ten nakonec v lednu 2007 skutečně rezignoval, o pět měsíců později i Perec. Byla ustanovena i komise vyšetřující důvody tak fatálních selhání IDF v boji a neschopnosti velení. V závěru poté nenechala takřka na ničem „nit suchou“ (Jewish virtual library nedat.b). Na základě výsledků komise bylo v poušti Negev vystaveno umělé město, na kterém IDF zkouší nové postupy v boji v prostorách, kde v červencové válce selhala. Těla dvou vojáků byla v roce 2008 předána Izraeli během výměny zajatců.

Konflikt trval celkem 33 dní. BBC (2006) uvádí, že na Izrael bylo vypáleno 3699 raket, letectvo IDF provedlo v Libanonu 7000 úspěšných zásahů. Válka donutila přes půl milionu Izraelců žijících v libanonském příhraničí opustit své domovy. Na druhé straně, v jižním Libanonu se země takřka vyliidnila. Z místa uteklo 900 000 lidí, čtvrtina obyvatel celého Libanonu. Civilní ztráty na životech byly vyčísleny na 43 Izraelců a 1109 Libanonců. Vojenské ztráty činily 116 členů IDF, 28 libanonských vojáků a přibližně 250 příslušníků Hizablláhu. Materiální ztráty v konečném součtu činily 500 milionů dolarů v Izraeli a čtyři miliardy dolarů v Libanonu. Izrael v Libanonu zničil či poškodil kolem 15 000 domů a bytů, 900 továren, 78 mostů a závažně poničil i infrastrukturu. V Izraeli bylo raketami celkově zničeno či poškozeno kolem 300 budov.

ZÁVĚR

V této bakalářské práci byl zkoumán konflikt mezi Izraelem a Hizballáhem v roce 2006. Cílem práce bylo zjistit, zda byla druhá libanonská válka asymetrickým konfliktem, či nikoli. Na základě teoretického konceptu asymetrického konfliktu představeného v teoretické části práce byl vypracován analytický rámec pro zkoumání námi vybrané případové studie, abychom mohli určit, o jaký typ konfliktu se jednalo.

V první části práce, která se věnovala konceptům asymetrických konfliktů, byly představeny myšlenky autorů, kteří se tímto druhem válčení zabývají. Autoři se obecně shodli na některých význačných bodech, které byly rovněž vypsány a které tvoří základní kostru při sestavení pracovní definice, jež byla vytvořena pro potřeby této práce.

Je patrné, že tato válka nebyla klasickým konvenčním střetem už proto, že proti sobě nestály dva státy, ale stát a militantní organizace na území jiného státu, který se v konfliktu nijak zásadně neangažoval. Už tím je splněn jeden z nejzákladnějších analytických bodů.

Další bod, tedy že jedna strana byla výrazně silnější než druhá, je jednoznačně splněn. Jasná převaha na straně IDF byla už v tom, že měly k dispozici letectvo a pozemní techniku v podobě moderních tanků atd., nemluvě o tom, že později nasadil přes 10 000 vojáků. Hizballáh neměl nic než ruční a protitankové zbraně (budou-li opomenuty např. balistické rakety, které nevyužil). Je však podivuhodné, že toto hnutí ani nenasadilo všechny své vojenské síly. Z 20 000 mužů, které mělo k dispozici, jich bojovalo jen něco kolem 1000. Proti Izraeli, který nasadil v konečných fázích války až 30 000 vojáků, to však stačilo.

Ohledně strategie je konflikt rovněž příkladným asymetrickým konfliktem. Hizballáh využil v boji typickou taktiku asymetrického konfliktu. Bojoval jen tam, kde měl výrazně silnější pozici a eliminoval výhody IDF, což byly především zastavěné oblasti měst a vesnic. Využíval rovněž spleť tunelů a nebránil žádnou konkrétní linii. Proto byly letecké útoky

víceméně k ničemu, protože neexistovaly žádné konkrétní vojenské objekty, které by Hizballáhu mohly výrazněji uškodit. Proti tankům byla využívána improvizovaná výbušná zařízení.

Další z bodů je rovněž splněn téměř příkladně. Cílem IDF bylo mimo jiné donutit Hizballáh k ústupu a zasadit mu „těžký úder“. Tento cíl Izrael rozhodně nezvládl, jelikož si sám cíle špatně a neměřitelně nadefinoval. Na druhé straně Hizballáh usiloval jen o přežití. Toto bylo splněno. Tudíž je jasné, kdo válku vyhrál, kdo prohrál a je i jednoznačně zodpovězen bod číslo čtyři: pokud silnější strana nevyhraje, tak prohraje.

Bod číslo pět je rovněž splněn. Hizballáh se nijak nesnažil zničit veškeré jednotky IDF. Místo toho se snažil nepřerušit raketovou palbu na severní Izrael s tím, že nepřestane, dokud se IDF nestáhne z Libanonu. Rovněž prezentoval veškeré neúspěchy Izraelců v bojích jako svoje vítězství a podřýval tak morálku jak IDF, tak občanů Izraele, kteří o těchto neúspěších věděli z médií. IDF tedy skutečně bojovaly vojenskou válku proti Hizballáhu, ale ten bojoval především politicky.

A konečně bod číslo šest, jenž je rovněž splněn, jak už bylo naznačeno u bodu čtyři. Až na příhraniční část Izraele nebyla existence židovského státu nijak ohrožena; rozhodně ne jako v době války za nezávislost či válce o Yom Kippur. Naproti tomu Hizballáh čelil největší výzvě od svého vzniku, kdy se IDF zaměřily na veškeré jeho kapacity s cílem co nejvíce ho poškodit, ale ideálně úplně zničit. Bod číslo šest je tedy také splněn.

Tímto jsou splněny všechny body analytické definice. Jak lze vidět, střet mezi Hizballáhem a Izraelem, který proběhl v roce 2006, je typickým asymetrickým konfliktem.

ZDROJE

Alagha, Joseph (2011). *Hizbullah's Documents: From the 1985 Open Letter to the 2009 Manifesto* (Amsterdam University Press).

Arreguín-Toft, Ivan (2001). How the Weak Win Wars: a Theory of Asymmetric Conflict. *International Security* (https://web.stanford.edu/class/polisci211z/2.2/Arreguin-Toft%20IS%202001.pdf, 22. 2. 2017).

Arreguín-Toft, Ivan (2005). *How the Weak Win Wars: a Theory of Asymmetric Conflict. Cambridge studies in International Relations* (New York: Cambridge University Press).

Azani, Eitan (2009). *Hezbollah: The Story of the Party God* (Palgrave Macmillan US).

BBC (2006). Middle East crisis: Facts and figures. 31. 8. 2006 (http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/5257128.stm, 4. 4. 2017).

Blanford, Nicholas (2006). Hizbullah's resilience built on years of homework. *The Christian Science Monitor*. 11. 10. 2006 (http://www.csmonitor.com/2006/0811/p01s01-wome.html, 4. 4. 2017).

Britannica (2015). *Six-Day War*. Britannica. 30. 4. 2015 (https://www.britannica.com/event/Six-Day-War, 25. 3. 2017).

Britannica (2017). *Hezbollah*. Britannica. 1. 10. 2017 (https://www.britannica.com/topic/Hezbollah, 4. 4. 2017).

Byman, Daniel (2011). *The Libanese Hizballah and Israeli Counterterrorism. Studies in Conflict & Terrorism*. 17. 11. 2011 (http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1057610X.2011.621114?needAccess=true, 11. 3. 2017).

Cascio, Jamais (2007). The End of Convetional war. *Institut for Ethics and Emerging Technologies*. 6. 5. 2007 (http://ieet.org/index.php/IEET/more/cascio20070506, 1. 2. 2017).

- Cohen, William (1997). Quadrennial Defense Review 1997. *Secretary of Defense*. Květen 1997 (<http://www.bits.de/NRANEU/others/strategy/qdr97.pdf>, 21. 2. 2017).
- Council on Foreign Relations (1988). *An Open Letter: The Hizballah Program*. 1. 1. 1988 (<http://www.cfr.org/terrorist-organizations-and-networks/open-letter-hizballah-program/p30967>, 14. 3. 2017).
- Counter Terrorism Guide (2014). *Hamas*. Leden 2014 (<https://www.nctc.gov/site/groups/hamas.html>, 26. 3. 2017).
- Crooke, Alastair – Perry, Mark (2006). How Hezbollah defeated Israel. *Asia Times*. 13. 10. 2006 (http://www.atimes.com/atimes/Middle_East/HJ13Ak01.html, 2. 4. 2017).
- Čejka, Marek (2005). *Izrael a Palestina: Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu* (Brno: Centrum strategických studií).
- Čejka, Marek (2009). *Judaismus a politika v Izraeli* (Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister & Principal)
- Čejka, Marek (nedat.). *Izraelská armáda*. Mundo (<http://www.mundo.cz/izrael/armada>, 21. 3. 2017).
- ČT 24 (2016). *Spojené státy navýší objem vojenské pomoci Izraeli*. 31. 3. 2016 (<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1677910-spojene-staty-navysi-objem-vojenske-pomoci-izraeli>, 22. 3. 2017).
- DePetris, Daniel (2015). *Welcome to Israeli Nuclear Weapons 101*. National Interest. 20. 9. 2015 (<http://nationalinterest.org/feature/welcome-israeli-nuclear-weapons-101-13882>, 25. 3. 2017).
- Dictionary (2017). Asymmetric warfare or asymmetrical warfare. *Dictionary*. 2017 (<http://www.dictionary.com/browse/asymmetrical--warfare>, 21. 2. 2017).
- Exum, Andrew (2006). Hizballah at War a Military Assessment. *Washington Institute for Near East Policy*. Prosinec 2006 (<https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/PolicyFocus63.pdf>, 1. 4. 2017).

Global security (nedat.a). *Israel Army Equipment*. Global Security. Ndatováno (<http://www.globalsecurity.org/military/world/israel/army-equipment.htm>, 21. 3. 2017).

Global security (nedat.b). *Merkava Mk3/Mk4 Tank*. Ndatováno (<http://www.globalsecurity.org/military/world/israel/merkava.htm>, 22. 3. 2017).

Global Security (nedat.c). *Israel Air Force*. Ndatováno (<http://www.globalsecurity.org/military/world/israel/iaf-equipment.htm>, 22. 3. 2017).

Global Security (nedat.d). *Israel Navy*. Ndatováno (<http://www.globalsecurity.org/military/world/israel/navy-equipment.htm>, 22. 3. 2017).

Grohman, Jan (2016). *První stíhačky F-35I "Adir" pro Izrael*. Armádní noviny. 29. 4. 2016 (<http://www.armadninoviny.cz/prvni-stihacky-f-35i-e2809cadire2809d-pro-izrael.html>, 22. 3. 2017).

Harel – Amos, Issacharoff, Avi (2008). *34 Days: Israel, Hezbollah, and the war in Lebanon* (New York: Palgrave Macmillan).

History (nedat.). *Yom Kippur war*. History (<http://www.history.com/topics/yom-kippur-war#FWNE.fw..yo007800.a>, 27. 3. 2017).

Harel, Amos – Cohen, Gili (2016). *Hezbollah: From terror group to army*. *Haaretz* 12. 7. 2016 (<http://www.haaretz.com/st/c/prod/eng/2016/07/lebanon2/>, 20. 3. 2017).

Harik, J. Palmer (2005). *Hezbollah The Changing Face of Terrorism* (NY: I. B. Tauris & Co Ltd).

Inbar, Efraim (2007). *How Israel bungled the Second Lebanon War*. *Middle East Quarterly* 14 (3), s. 59 – 60.

Israeli Defence Forces (nedat.a). *By the numbers: IDF women in combat*. Ndatováno (<https://www.idfblog.com/2017/03/07/idf-combat-women-soldiers/>, 18. 3. 2017).

Israeli Defence Forces (nedat.b). *In the Beginning*. Ndatováno (<https://www.idfblog.com/about-the-idf/history-of-the-idf/in-the-beginning/>, 24. 3. 2017).

Israeli Defence Forces (nedat.c). *1956 Sinai Campaign*. Ndatováno (<https://www.idfblog.com/about-the-idf/history-of-the-idf/1956-sinai-campaign/>, 24. 3. 2017).

Israel Ministry for Foreign Affairs (2013). *The State: Israel Defence Forces (IDF)*. 2013 (<http://www.mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/state/pages/the%20state-%20israel%20defense%20forces%20idf-.aspx>, 24. 3. 2017).

Jewish virtual library (2016). *Fact Sheet: Israel's Missile Defence System*. Červen 2016 (<http://www.jewishvirtuallibrary.org/israel-missile-defense-systems>, 24. 2. 2017).

Jewish virtual library (nedat.a). *First Lebanon War: History & Overview*. Ndatováno (<http://www.jewishvirtuallibrary.org/background-and-overview-of-first-lebanon-war>, 24. 3. 2017).

Jewish virtual library (nedat.b). *Second Lebanon War: History & Overview*. Ndatováno (<http://www.jewishvirtuallibrary.org/background-and-overview-second-lebanon-war>, 2. 4. 2017).

Kaplan, Eben (2010). *Profile: Hassan Nasrallah*. 11. 8. 2010 (<http://www.cfr.org/lebanon/profile-hassan-nasrallah/p11132>, 19. 3. 2017).

Kissinger, Henry (1969). *The Viet Nam Negotiations*. *Foreign Affairs*. Leden 1969 (<https://www.foreignaffairs.com/articles/asia/1969-01-01/viet-nam-negotiations>, 22. 2. 2017).

Krupp, Michael (2013). *Dějiny státu Izrael: od založení do dneška 1948 – 2013* (Praha: Vyšehrad).

Lappin, Yaakov (2016). *Analysis: Ten years after war Hezbollah powerful but more stretched than ever*. *The Jerusalem Post*. 16. 7. 2016 (<http://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Analysis-Hezbollah-powerful-but-more-stretched-than-ever-457035>, 16. 7. 2017).

Lind, S. William – Nightengale, Kieth – Schmitt, F., John – Sutton, W., Joseph – Wilson, I., Gary (1989). *The Changing Face of War: Into the Fourth Generation*. *Marine Corps Gazette*. Říjen 1989 (<http://globalguerrillas.typepad.com/lind/the-changing-face-of-war-into-the-fourth-generation.html>, 22. 2. 2017).

- Mack, Andrew (1975). Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict. *World Politics*. Leden 1975 (<http://web.stanford.edu/class/polisci211z/2.2/Mack%20WP%201975%20Asym%20Conf.pdf>, 21. 2. 2017).
- Masters, Jonathan – Laub, Zachary (2014). *Hezbollah*. 3. 1. 2014 (<http://www.cfr.org/lebanon/hezbollah-k-hizbollah-hizbullah/p9155#p2>, 19. 3. 2017).
- Matthews, Matt (2008). *We Were Caught Unprepared: The 2006 Hezbollah-Israeli War* (Kansas: Combat Studies Institute Press).
- Merom, Gil (2003). How Democracies Lose Small Wars: State, Society, and the Failures of France in Algeria, Israel in Lebanon and the United States in Vietnam (New York: Cambridge University Press).
- Mitnick, Joshua (nedat.). The Israel Defence Forces: Service is compulsory for most Jewish Israelis. *My Jewish Learning*. Nedatováno (<http://www.myjewishlearning.com/article/the-israel-defense-forces/>, 19. 3. 2017).
- Norton, August (2014). *Hezbollah: a Short History* (Princeton: Princeton University Press).
- Photius (1988). *Israel command structure*. 1988 (http://www.photius.com/countries/israel/national_security/israel_national_security_command_structure.html, 21. 3. 2017).
- Ranstorp, Magnus (1996). *Hizb'allah in Lebanon The Politics of the Western Hostage Crisis* (Palgrave Macmillan US).
- Shanahan, Rodger (2005). *The Shi'a of Lebanon: Clans, Parties and Clerics* (New York: Tauris Academic Studies).
- Stratfor (2008). Lebanon: Hezbollah's Reshuffle. *World Council for the Cedars Revolution*. 27. 4. 2008 (http://www.cedarsrevolution.net/jtphp/index.php?option=com_content&task=view&id=1522&Itemid=2, 28. 2. 2017).

Terrorism research (nedat.). What si Terrorism? *International Terrorism and Security Research*. Nedatováno (<http://www.terrorism-research.com>, 25. 2. 2017).

The Editors of Encyclopædia Britannica (2009). Palestine Liberation Organization (PLO). *Encyclopædia Britannica*. 25. 8. 2009 (<https://www.britannica.com/topic/Palestine-Liberation-Organization>, 1. 2. 2017).

Tzabag, Shamuel (2013). Ending the Second Lebanon War: the interface between the political and military echelons in Israel. *Israel Affairs* Vol. 19, No. 4, s. 640 – 659.

RESUME

This bachelor thesis deals with the war that took place in July 2006 in Lebanon between the Israeli Army (IDF) and the Lebanese Shiite movement Hezbollah. This thesis is a one-time analysis that deals with whether it was a case of asymmetric conflict or not. The main objective was to find out if this was an asymmetric conflict based on the available theories, or if it was just an unusual conventional conflict.

The first chapter of this thesis focuses on the concepts of asymmetric conflicts. This phenomenon was studied mainly by the authors Mack and Arreguín-Toft, whose research is included in this section. A working definition is developed to analyze the July conflict. The difficulty in classifying this kind of conflict is that many authors use this term in different contexts, such as terrorism, the war of fourth generation, and others. Based on the discovered facts a conflict can be described as asymmetric when one party is significantly stronger than the other, one of the parties is not a conventional state army, and the strategies used correspond to the different motivations of both parties.

The second chapter is divided into two parts. The first one is about the actors, the second one is about the conflict itself. Hezbollah is a movement that originated in Lebanon in 1982 based on the ideals of the Iranian Revolution. Over time, the movement gained an even greater influence in Lebanon until it came to its present position as one of the major players in the region. On the other hand, the Israeli defense forces, came into existence in 1948, when they had to save the existence of Israel, which had just emerged as an independent state. Over time, they gained the experience and the equipment to become one of the most advanced and best-trained armed forces of the region and the world.

The second part deals with the conflict between them. It was a brief but sharp clash, in which the IDF could not use its technological superiority, and Hezbollah, despite the expectation, easily defended its positions. The movement utilized almost all the tactics of asymmetric warfare. This conflict can indeed be described as asymmetric.